

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Me'or ha-golah

Lehmann, Marcus Lehmann, Marcus

Ṽilna, 650 [1889 oder 1890]

אָש תּוֹקֶת .גי.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9244

בימי חיי הבלי, למען אוכל לשבוע משוב ה' הצפון ליראיו
לעד לעולם. אהה מאד נכספה גם בלתה נפשי להשאיר
בחיים, לבעבור אפעול ישועות בקרב הארץ, כיד חכמתי
וידיעתי הטובה עלי, אבל הלילה לי מקנות חיים וחפשה
במחיר חטא ועון אשר יעצת לי:

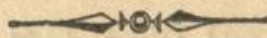
"התכנה את עצתי הטובה בשם חטא ועון?"
"אהה אין עון אשר יגדל מנשוא, כעון המשליך אחרי
גוו את דתו אשר נחל מאבותיו, וינזר מתורת אלהיו אשר
חי אתה כל ימיו".

אם כן איפוא, קצרה ידי מפרות ולא אוכל להושיע
לך: והנך הולך למות כי קשה עורף אתה.

אם יהי רצון ה' להצילני ממות, ידעתי כי לא אמות
לשחת, אך אם גזרה היא מלפניו כי אמות פה וחפץ ה'
דבאני, כי אז לא תוכל גם אתה אדוני להושיע לי, כי
רק ביד ה' החיים והמות, ולא ביד בן תמותה.

מאד אחפוץ להושיע לך רבי — רק אתה תמאן
להנצל מרעתך.

מאן אמאן לתת את המחיר אשר תדרוש ממני?
אם כן הבון לקראת המות ההולך וקרוב אליך.
נכון אנכי ללכת אל המות כהולך בחליל, וביד ה'
אלקי הרוחות אפקיד רוחי ונשמתו:

יג.

תקנות שוא.

בעת אשר שמו את רבי גרשם בשבי בבית הסדר
לא היתה דבורה בבית, ומי ימלל את עצם הבהלה, הפחד
והוועה (מאוה"ג)

והוועה אשר אפפו את דבורה בשובה אל ביתה ותקשב ותשמע את הבשורה הרעה והאיזמה : כי הושם רבי גרשם בבית האסורים ! זמן כביר בכתה בכי תמרורים ותתאבל מאין הפוגות , אך באחרונה הבליגה רוחה עלי יגונה ותאמץ את לבה לחשוב מחשבות אולי תוכל להציל את אישה מרעתו הרובצת עליו , אפס למרות עמלה הרב להתחקות על שרשי רגליו לא צלח חפצה בידה לדעת את המקום אשר הוא עצור שם , אף לא ידעה את דבר האשם הנטפל עליו אשר בעבורו הושם בבית האסורים , ותשם רגליה כאילות ותרץ אל ראשי עדת ישראל אשר בקאנסטאנטינאפעל לבקש מהם עזרה , וגם הם אובדי עצות היו ; מאד כלתה נפשם להושיע את רבי גרשם פודם ומצילם בעת צרה ולהשליך נפשם מנגד להצילו מפח יקוש אך לא היה לאל ידם . אחרי כן הלכה דבורה לאוהב רבי גרשם מלפנים הוא האציל ראָמאַן ארגיראפאליס אולי יודע לה על פיו שמץ דבר על אדות אישה , אך גם הוא השתומם ויתחלחל מאד להקשיב מפיה כי נאסר רבי גרשם בבית האסורים , כי הסרים יאהאן עשה במחשך מעשהו , ומכל דבר משפט רבי גרשם לא שמע ראמאן מאומה . וישת השר הנכבד הזה עצה ותקוה בלב דבורה , כי תפנה אל הנסיכה טעהאדארא ותבכה ותתחנן לפנייה כי תדבר טובות על אישה רבי גרשם לפני הקיסר ; אך בטרם תעשה את הדבר הזה תדרוש בראשונה על מה זה ועל מה נאסר בבית הסדר .

בלב מלא דאגה ועצב שבה דבורה לביחה ; כי אוי איפוא תחקור על אדות אישה ? ומי יגלה לה סוד מלכות מדוע הושם בבית האסורים. כל עמלה עלה בהווישאר מעל , ועקבות רבי גרשם לא נודעו לה .

כשובה לביתה מצאה את מעלימטא שמחה וטובת לב ,

ואותות גיל וששון נראו על פניה, האשה המבישה הזאת
 לבשה עתה את בגדיה החמדות ותעד חלי וכתם, פנינים ואבני
 חפץ ככל אשר השיגה ידה, והמראה הזה כחץ שנון פלח
 כליותיה ויבקע את לב דבורה הישרה; אבל לא הוכיחה אותה
 על פניה על הדבר הרע הזה, כי מהיום ההוא אשר רבה
 אתה בפני רבי גרשם והלאה, לא דברה אתה מטוב ועד
 רע. פתאם עלה על לב דבורה הרעיון: אולי יד האשה
 הארורה הזאת היתה במעל אישה? אולי כרתה היא שוחה
 לרגליו ותפילהו במהמורה לא וכל צאת ממנה? ואחרי
 אשר התבוננה כי ברצון מעלישטא לצאת מן הבית, גמרה
 בלבה ללכת אחריה בלאט, ולשמור צעדיה.

מעלישטא נסתה אשוריה לרחוב אחד הרחוק מאד מיתר
 רחובות העיר ושם באה אל בית יין אחד; דבורה הלכה
 אחריה ותבוא בראשונה אל החדר הראשון ותמצא את אדוני
 הבית יושב שם לבדו ואין איש אתו, דבורה נגשה אליו
 ותאמר: אדוני הנה רעותי באה לפני רגע אל הבית הזה,
 אנא הגידה לי מה מטרת הפצה בזה? ובדברה נתנה על ידו
 שקל זהב.

פני האדון אדמו למראה שקל הזהב, ויען ויאמר:
 אם לא תגלי סודי לאיש, אז אומר אליך, דעי לך כי האשה
 הזאת תרדוף פה אהבים כל הימים!

"ומי זה האיש אשר תתעלם אתו באהבים?"
 "הוא שר נכבד לפי ראות עיני; ואם אמנם שמו לא
 נודע לי, אך מדי בואו לביתי ישלם לי שכר טוב כאשר
 יאתה לשר כמוהו".

"הן אמנם נודע לי הדבר כי רק היא תמצא חן בעיניו!
 אך דע נא אדוני כי גם אני אוהבת את השר ההוא, וראה
 נא כי גם שני שקלי הזהב אשר בידי, לך יהיו אם תביאני

אל

(מאור"ג)

אל חדר אחד הנשען אל חדר השר ואהובתו , למען אוכל להקשיב באזנים קשובות את אשר ידברו יחד .

"כדברך כן אעשה" אמר אדוני הבית , ובתאות נפש הושיט ידו לקחת את שני שקלי הזהב "אך בראשונה תבטיחיני כי לא תגידי לאיש את פעלי זה , יען ירא אנכי מאד פן יודע הדבר להשר כי על ידי נגלה סודו ולא יוסיף שוב אלי עוד , ונזק רב תסבי לי" .

"הנני מבטיחך על דברתי כי לא אגלה דברי" .

"ועתה בואי נא אחרי ; השר איננו עוד פה , אך בוא יבוא בעוד רגעים אחדים" .

ויולך את דבורה אל היציע השניה אשר בבית , ויביאנה אל אחד החדרים ויזר באצבעו על אחד הפהחים אשר בתוך החדר , המוביל אל החדר הנשען על יד התא אשר בו מתעלסים הנאהבים והוא חלף הלך לו בלאט , לבל יפירו צעדיו .

דבורה הציצה בעד חרכי חור המנעול וטרא את מעליטטא יושבת על כסא ומחכה , וברגע זה בא גם השר מיכאל הפאפלאגאני אל החדר .

"האח ! הן קדמתני לבוא היום יונתי" קרא מיכאל בבואו אל החדר "חפצנו הצליח בידנו על אופן מאד נעלה , עוד בלילה הזה יובל היהודי הנבזה למות כצאן לטבח" .

דבורה נבהלה מאד בשמעה את הדברים האלה וכל קרביה התחלחלו , ואך בכח גדול וביד חזקה השקיטה את רגשותיה ואנחותיה אשר עוד מעט פרצו מקרב לבה הכואב כורם מים כבירים , ותתאפק ברב אונים למען לא יודע כי היא אורבת פה בחדר .

"אנא ה' חוקני ואמצני !" התפללה דבורה בקרב לבה .

"עתה הגענו איפוא אל משרתנו אהוב נפשי !" אמרה מעליטטא בשפתים דולקות .

בן הדבר, הגענו אל המטרה" אמר מיכאל ויחבק את מעלימטא בין זרועותיו. "אהה אשה יקרה אף! לו ראית איך חמרמרו פני היהודי בשמעו כי נגלה לנו סודו ושקלנו את הכסא, כחות נפשו עזבוהו, ויהי כאיש נדהם וכמעט גם הדבר לא היה בו".

"ומתי ימות?"

"זאת לא נודע עוד: אל-נכון, ואולי יארכו עוד הימים במרם ירד דומה, הקיסר משך חסדו אל הנבל הזה וישנה את דבר המשפט: כי לא ימות מות נבל ופושע לתלותו על העץ או לכרות ראשו מעליו, רק כחומא נגד חקי המדינה יחשבהו, ועונשו למות תחתיו ברעב בתוך המגדל".

"אם כן יחלפו עוד שבועות אחדים, במרם יגיע מועד כלולותינו יום שמחת לבבנו?"

"מועד כלולותינו? אהה אהובת נפשי מאד אירא כי היום הזה ירחק חוק, ולא במהרה יגיע עדינו, עוד ליום המחרת צויתי לצאת בצבא הקיסר למלחמה".

"גם אנכי אהיה ארחת לחברה אתך".

"היש את לבבך לשים נפשך בכפך כי תאבי לנוע על שדה המערכה?"

"אבל יהי מה! אני לא אעזבך ולא אפרד מעליך".

"שמעי נא מעלימטא ואודיעך דבר חדש למען לא תשלה עוד את נפשך בחזיוני שוא. דודי השר היועץ יאהאן יודה לך בכל לבו בעד מפעליך הטובים אשר על ידם השיג מאויי נפשו להשחית את היהודי, ולמזכרת תודה שלח לך על ידי את הכיס הזה; בו מונחים אלף שקלי זהב, אך כי אקחך לי לאשה, זאת לא יאבה לשמוע; כי לבו יחשוב מחשבות לקחת אותי אחר כבוד ולרומם קרני בימים הבאים, אבל לתהו

ואפס תתהפכנה מחשבותיו אלה אם אקח אשה יהודית
לי לאשה".

"ומה יש את לבבך לעשות?"

"אני לא אוכל עשות מאומה, כי ידי אסורות הנה ולא
אפנה על ימין או על שמאל אם לא ירשני דודי, ועלי לשמוע
בקולו לכל אשר יצוני, וכל פקודותיו תשמור רוחי".

"מיכאל! הככה אתה עושה לי לעזוב אותי גלמודה
ושוממה כערער בערבה, אחרי אשר עבדתך בלב שלם,
למען הפיק חפצך, אחרי אשר רק למענך הסגרת את נפש
בעלי היקר באדם למות מות אכזרי?"

"אמנם כן ידאב לבי מאד, אך דודי . . . . ."

"החרישה ממני אתה מפיה כזבים, ולא תזכיר לי את
שם דודך! הלא הגדת לי אחרי שובך אלי כי רצה גם דודך
את דבר כלולותינו!"

"אני האמת דברתי אז, אך עתה שנה דודי את חפצו
וינחם על דבריו".

"הזה חסרך עמדי אחרי אשר התעיתם אותי להיות לכלי
מפץ בידכם להפיק זממכם ותעמיסו על נפשי חמאת שאול
ועונות חרב מרבה להכיל. הה מיכאל, מיכאל! אהוב נפשי
ומחמד עיני! זכר נא ואל תשכח את שבועתך אשר נשבעת
לי בכל קדש!"

"ומי זה ימריצני למלאות אחרי דברי שבועתי אליך אשה
בוגדה, אשר הסגרת את נפש אישך בכף משנאיו ואויביו?"
"ופעלי זה תחשוב אתה לי לעון, אתה, אשר רק
למענך עשיתי זאת?"

"אמת כי רבות פעלת, ופעלתך זאת היתה דרושה
לחפצנו למען השחית את היהודי, על כן כזבתי לך דברי
אהבה אף נשבעתי לך כי לבי לך אמונה. לפני עתי שנים

(מאוהב)

באמת

באמת ובתמים אהבתיך אהבה עזה , ולמורת רוחי כסיתי
 אהבתי במשאון אז , רק בפקודת דודי היועץ , אמנם עתה ,
 אחרי אשר נוכחתי לדעת את זדון לבך אשר יצוק בך כמו
 אבן , וידעתי את נכליך ותרמיתך , בראותי איך באותך לרדוף
 הון ולבקש עושר הסגרת את אישך למות , בפך ובשפתיך
 כזבת לו אהבה ואמונה בעוד לבך בל עמך , רק למען גלות
 את סודו הכמוס אתו , בראותי כל אלה נקעה גם נפשי כמך
 ואשנאך , כי מי לידי יתקע אם לא תשחית גם את מיכאל
 כאשר שחת את גרשם ?!

"נבל!" קראה מעליטמא בשצף קצף כל אלה תחשוב
 אתה לי לעון אשר רק למענך עשיתים! דע איפוא כי קללת
 אלהים תרדפך ותשיגך על כל זדונך ורשעת לבבך , עיניך
 המפיקות ערמה ומרמה , אשר בהן הולכתני שולל תנקרנה
 והיית גבר אובד ותושיה תדחה ממך , ושבע חרפה ובוז
 תנחם באחריתך על כל הרעה אשר עשית לי!"

"קללתך לא תפחידני אף לא תביא מורך בלבבי ענה
 מיכאל בלזות שפתים "כי אף הרבית לפשוע ממני עשרת מונים
 ושאל חטאת , ולבי סמוך במוח כי תמותי אף מות בת-בליעל ,
 מות חוטאת ופושעת , ועתה הא לך את הכסף אשר שלח לך
 דודי , ודעי וראי כי הרבה בשכרך מאד , ואף גם זאת תדעי כי
 מיום הזה והלאה לא אוסיף עוב אליך , אף לא אשימה עיני
 עליך בכל מקום אשר אפגשך כי נכריה את לוי . ובדברו
 השליך את צרור השקלים מול פניה . מעליטמא חטפה את
 הצרור ותורקהו אחרי מיכאל בחרי אף , אך החטיאה הכטרה ,
 ובנפול הצרור על הארץ נקרע לגזרים , ושקלי הכסף התפרדו
 מתוכו ונפזרו לכל רוח .

"אספי נא את השקלים , יונתי" קרא מיכאל ועקבות
 שחוק אכזרי נראו על פניו "כי זה חלקך מכל עמלק , ואם

אין, ידעתי כי עוד תנועי על פת לחם למלא נפשך כי תרעבי .
 ככלותו את דבריו מתר ויעווב את החדר ואת מעליטטא
 גם יחד .

"צדיקים הם דברי מיכאל ונכונים אמריו" אמרה מעליטטא
 בנפש נבוכה "הה מה זאת עשיתי ! את האיש הדגול מרבבה
 אשר אהבני אהבה מהורה ונאמנה שיתתי והדפתיו למרחפות
 ואת לבי מסרתי בידי יד ארור ורשע עריץ אשר ישליכני אחרי
 גוו ויעזבני לנצח ! . . . אך בכל זאת לא יחרפני לבי ולא
 אתנחם על אשר פרקתי את עול גרשם מעל צוארי ; בביתו
 ארכו לי הרגעים , והייתי עצובת רוח כל היום , כי מרום וקדוש
 הוא מנגדי , ומה לי אשה צעירה לימים ויפה-פיה החפצה
 בתענגות בני אדם לאיש אלקים נויר כל חמדה , טוב לי איפוא
 כי אקח את שקלי הזהב ובהם אבקש לי מנוח אשר ייטב לי
 ואשבע שמחות ונעימות נצח" . ותשח לארץ ראשה ותאסוף
 את השקלים אחד אחד .

ודבורה אשר ראתה ושמעה את כל הדברים האלה
 השתוממה מאד ופלצות נצחת אחותה ; כי נפלא ממנה הדבר ,
 לא יכלה לתאר ברוחה איך יפרח זרון , ויפרה ראש ולענה ,
 שוד ורצח , בלב אשה מבנות ישראל כמעליטטא צרתה .
 עתה נבאשה מאד בעיניה בהוכחה לדעת כי אמת הָגה לבה
 עת חשדה אותה כי שבע תועבות בלבה , ותשרך דרכיה
 כבכרה קלה .

יד.

עוזה כמות אהבה .

דבורה חשכה את ניב שפתיה גם עתה מדַּבֵּר עם מעליטטא
 משוב ועד רע ; כל מחשבות לבה , כל ישעה וחפצה סכבו
 דק (מאוה"ג)